

"Жіночий рух в Україні поновлює свої миротворчі материнські функції у всіх сферах нашого суспільства — від виховання підростаючого покоління до впливу на велику політику. Це закономірно. Емансипована, ерцудована, професійна і, разом з тим, лагідна, любляча жінка — мірило передового, конституційного державного ладу будь-якої цивілізованої країни світу. Жіноцтво завжди виступає гарантом миру, добробуту, спокою. Впевнений, міжнародний Конгрес Українок підніме авторитет нашої держави на більш високий щабель порозуміння завдяки об'єднанню зусиль усіх жіночих громад України.

*З повагою віце-прем'єр-міністр України
Микола Жулинський".*

(З урядової телеграми Світовому конгресові Союзу українок, м. Івано-Франківськ, 1994 р.).

Часопис заснований 30 вересня 1988 року

Alma Mater

Число 3-4 (150-151)

серпень-вересень '94

ВИДАННЯ ПРИКАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ім. ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

24 СЕРПНЯ — ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

110-річчю зародження
українського жіночого
руху і 60-річчю Першого
Світового конгресу
Союзу українок
присвячується

НА ПОРОЗІ НОВИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ РІК.
З НОВИМ
ПОПОВНЕННЯМ,
УНІВЕРСИТЕТ!

Хто допоможе освіті?

На урядовому засіданні Верховної Ради України прийнято рішення українському народові приніти новообраного Президента Леоніда Кучму. Він вступив з інавгураційною промовою. На знімку: він Кучма під час виступу перед виборчої кампанії в Івано-Франківську. На запитання кореспондента "Alma Mater" він сказав: "Сумлінно виконуватиму покладені на мене високі обов'язки. Освітні і науці гарантую повільну увагу і підтримку..."

Фото: Тараса Яковина ("Галичина"),
телефото: Євгена Гордичі ("Alma Mater").

В ЄДНОСТІ — СИЛА

Фотознімок на згадку про Конгрес біля Пам'ятного Знака поблизу княжого Галича.

Світлини Івана Фуштей, Василя Гаталевича.
("Alma Mater")

Українське жіноцтво постійно відчувало потребу організованого самовияву. І лише з появою такої особистості, як Н.Кобринська, організація жіночого руху підноситься на новий рівень.

Велике значення мало створене Н.Кобринською "Товариство українських жінок" в Станіславові в 1884 р., яке активно підтримувало демократичні сили краю. Саме від цієї дати веде своє літочислення Український Жіночий Рух. Цікаво те, що Кобринська прагнула надати жіночому рухові дещо елітарний характер, зосередити його працю в літературно-інтелектуальній ділянці, а відтак спрямувати в майбутньому у політичне русло. Ідею Кобринської підхопила Герміна Шухевич, створивши в 1893 році у Львові "Клуб русинок", який бачив основне своє завдання в самоосвіті та пробудженні національного духу України.

З кожним роком Український Жіночий Рух зростає. Створювалися все нові і нові осередки: "Жіноча громада" на Буковині в 1898, "Кружок українських дівчат" у Львові в 1901 році, "Жіночий труд" в Перемишлі в 1906 році. Дуже скоро Український Жіночий Рух охопив усі верстви жіноцтва. І вже на початку ХХ століття виникла широка мережа сільських жіночих організацій. Всі вони стають громадськими культурно-освітніми центрами, сприяють піднесенню національної свідомості. Отже, вже від початку Український Жіночий Рух заявив про себе як про рух виразно патріотичного, національного спрямування...

Аналогічний процес відбувався на Східній Україні... Ширше громадське життя змогло розвернутися після революційних подій 1905 року. Тоді-то Олена Пчілка створила український відділ у "Всеукраїнському Союзі Рівноправності Жінок" 25 листопада 1905 року, який проголосив Маніфест за автономію України. Жіночий рух на Східній Україні був підготовлений працею і творчістю таких видатних

українок, як Марко Вовчок, Христя Алчевська, Олена Пчілка, Наталя Грінченко, Людмила Драгоманова, Людмила Старицька-Черняхівська, яка потім проходила по справі СВУ і загинула від рук ГПУ, і тими подвижницями, чії імена не дійшли до нас, але які працюючи фельдшерками, вчительками, підносили національну свідомість знешеденого народу. Особливо слід згадати ім'я великої української подвижниці, вченої і патріотки Софії Русової, яка своєю діяльністю прагнула об'єднати зусилля жіноцтва Східної і Західної України. Можливість для повного виявлення громадської енергії жінки отримали

від бандитизму ГПУ, прибула знесилена, але з палаючими очима делегатка із Східної України — Софія Русова. З'їзд прийняв резолюцію, одна із статей якої звучала так: "Українське жіноцтво приймає за найвищу жіночу централію Галичину, яка об'єднує усі жіночі організації в "Союз українок"..."

Союз українок відчуває потребу у нових організаційно-координаційних формах праці. Так виникає ідея проведення жіночого Конгресу, який відбувся 23-27 червня 1934 року в Станіславові в честь 50-річчя заснування першого жіночого товариства. В Конгресі взяли участь

представниці всього українського організованого жіноцтва з різних країн українського поселення, включаючи США і Канаду. Конгрес мав великий успіх. Він довів, що наші жіночі організації дуже дієздатні. Цього ж року був скликаний в Ужгороді з'їзд українських жінок Карпатської України.

На Конгресі народилася ідея створити Всесвітній Союз Українок, який став би центром всіх українських жіночих організацій. Здійснення цієї ідеї відбулося лише в жовтні 1937 р. на загальному з'їзді Союзу Українок у Львові, де був затверджений Статут, а Головою Всесвітнього Союзу Українок обрана Мілена Рудницька.

Але Всесвітньому Союзу Українок не вдалося розгорнути свою діяльність, бо воєнні події нависли хмарою, а в 1939 році внаслідок більшовицької окупації Галичини — Союз Українок був ліквідований.

Згодом, в якості координатора українських жіночих організацій поза Україною стала Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), створена у Філадельфії в 1948 році, яка інформувала світ про невідільницьке життя в Україні і робила ряд захисних акцій...

Говорячи сьогодні про розвиток українського жіночого руху, мусимо згадати про величезне значення Української греко-католицької церкви як могутнього каталізатора і фермента національного відродження і духовного піднесення...

До свого установчого з'їзду ми йшли важкі два роки, проводячи організаційну роботу, беручи активну участь у всіх ділянках життя нашої країни, що скидала свої невідільницькі кайдани.

Фото Світлани Луцької. (Закінчення на 3 стор.)

Слово з трибуни КРОК

У МАЙБУТНЄ З виступу голови Всеукраїнського Союзу українок Атени ПАШКО

в час Української Народної Республіки. Вони входять до Української Центральної Ради, створюють "Український жіночий союз", скликають у Києві жіночий з'їзд, селянки очолюють сільські ради. Час піднесення був недолгий. Його придавлює експансія більшовизму в Україні...

У 1917 р. в Галичині на основі діючих в той час організацій "Жіноча громада" і "Гурт українських дівчат", який організували студентки Львівського університету, створився "Союз Українок". Воєнне лихоліття унеможливило будь-яку планову працю. Великий національний вибух 1919 року і польсько-українська війна перервали діяльність "Союзу Українок"... Після війни галичани на згарищах приступили до відбудови свого життя. Жіноцтво, збагачене ідеалами визвольної боротьби і досвідом короткого періоду власної державності, взялося до відновлення праці своєї організації для нових національних потреб. І 22 грудня 1921 р. "Союз українок" скликає у Львові 1-й жіночий з'їзд, на який таємно, перейшовши Збруч, втікаючи

Advertisement for "Vitalny telegrams, wishes, and prayers" (Вітальні телеграми, побажання, подяки) from the Ukrainian Women's Union (Урядова Телеграма). The ad includes a list of names and addresses for sending telegrams, such as "Львівська Українська Жіноча Організація" and "Українська Жіноча Організація в США". It also features a small logo and contact information.

З НОВИМ ПОПОВНЕННЯМ, СТУДЕНТСЬКА РОДИНО!

У цьому році понад 650 юнаків і дівчат поповнили студентську сім'ю Прикарпатського університету. На денну і заочну форми навчання поступило близько 2.000 заяв.

При вступі у вуз надавалась перевага випускникам економічних ліцеїв, школи-ліцею №23 ПУ, тим, хто проходив тестування в університеті, військовослужбовцям.

Найвищий конкурс нинішнього року був на спеціальності "Англійська мова і література", "Історія", "Німецька мова і література", "Правознавство".

У ході вступних іспитів в університеті працювала апеляційна комісія, яка оперативно і кваліфіковано розбирала спірні питання.

Про роботу приймальної комісії, плюси і мінуси, проблеми цьогорічного набору ми розповімо в наступному номері газети "Alma Mater".

Контакти, зустрічі

Гості з Пенсильванії

Протягом 4 днів у нашому місті перебувала делегація університету м.Кутцтаун (штат Пенсильванія, США). Її керівник — професор Роджер Віткомб, директор університетського центру міжнародних студій. Разом з ним прибули професор політекономії Павлина Дуда та адвокат Євген Лучків. Їх ви бачите на знімку в центрі. Розповідь про зустріч гостей у Прикарпатському університеті читайте в наступному номері.

Фото Євгена Гордичі

Ректорат повідомляє, що університет пройшов державну акредитацію і одержав ліцензію на підготовку кадрів із 19 спеціальностей.

Вітаємо!

(Закінчення. Початок на стор. 2)

У грудні 1991 р. відбувся Всеукраїнський установчий з'їзд Союзу Українок в Києві, на якому затверджено статут і вибрано провід. Наша мета — це спрямування творчих сил українського жіноцтва на відродження і утвердження в суспільстві національних святинь, ідеалів та духовної культури нашого народу, створення в Україні клімату доброзичливості до всього населення України, відродження демократичного жіночого руху, виховання нової генерації української молоді, здатної розбудувати правду Українську Державу.

Ми рогорнувшись широко просвітницьку благодійницьку і суспільну діяльність. Нав'язали контакти з українською діаспорою, добилися представництва Союзу

Українок за кордоном. В 1990 р. проведено Всеукраїнську конференцію у Львові "Жінка в боротьбі за волю України", яка сміливо заявила про існування СУ, про його дієздатність і організованість.

Конференція "Українка ХХ століття" проходила по всіх відділах Союзу Українок, відновлюючи на регіональних матеріалах імена маловідомих героїнь.

Широкого резонансу набула міжнародна конференція, проведена в Києві з 7 по 11 липня 1994 р. разом із СФУЖО на тему "Жінка і демократія"...

СУ має постійні зв'язки із представницями українських товариств Вірменії, Естонії, Росії, Якутії. Надсилає підручники української мови й іншу українську літературу в Барнаул українському земляцтву "Мрія", на Сахалін

українському товариству "Київська Русь", Товариству українців Зеленого Клину, Усурійська, Владивостоку, Мурманська й інш.

СУ проводить спільні просвітницькі акції з різними громадськими організаціями: це "Просвіта", "Меморіал", з українською студентською молоддю, співпрацює з Національним Рухом України.

СУ брала участь у VI Конгресі СФУЖО в 1992 р. у Торонто, XXIII конвенції СУА, в XXXIII-х загальних зборах ОУЖ у Великій Британії...

Ми не можемо, не маємо права стояти осторонь проблем, які завалилися на наше плечі, бо це є проблеми суспільної ваги. Це екологічні катастрофи, і соціальні стреси, смертність перевищує народжуваність, в тому числі надзвичайно високий відсоток дитячої смертності. Нестабільна політична ситуація в Україні і загроза

нашій державності. Ось що не дозволяє нам бути чисто феміністською організацією.

Крім того, наше розуміння жінки — це не тільки жінка. Ми хочемо, щоби попри всі проблеми, завдання, які стоять перед жінкою, — вона не втрачала своєї жіночої сутності, чарівності, щоби осягнула високу пошану в створеному нею суспільстві і, будучи рівною в правах з чоловіком — була для нього немеркнучим ідеалом.

Сьогодні ми осмислюємо історію українського жіночого руху, осмислюємо і своє місце в ньому. Але наші погляди звернені не тільки в минуле, а й у майбутнє. Відповідальність нашої праці все більше зростає... СУ є організацією, відчиною для нових ідей, нових поглядів, нових починань. Наше майбутнє буде таким, яким ми його створимо.

Конференції

«Молодь, політика, сучасність»

Таку назву мала науково-практична конференція, в якій взяли участь народні депутати України Степан Волковецький, Василь Костицький, Володимир Пилипчук, керівники владних структур, провідні юристи та політики Івано-Франківська, Львова, Києва, керівники політичних партій, члени громадських об'єднань, молодіжних організацій.

Відрядно, що учасниками конференції були й студенти юридичного факультету нашого університету Олексій Зоренко (2 курс), Олена Хохрякова, Андрій Галушак, Олександр Лялька (3 курс). Як на мене, це гарний почин для удосконалення фахових навичок майбутніх юристів.

Інна Яремин.

Студентка юридичного факультету, кор. "Alma Mater"

Етичні проблеми в сучасному суспільстві

Нещодавно мені пощастило взяти участь у міжнародній науково-практичній конференції "Етика у житті". Конференція проходила в столиці України й була організована Християнською міжнародною співдружністю студентів. Значну кількість доповідей на конференції виголосив Джеймс Сайер — доктор філософських наук, головний редактор видавництва Християнської співдружності студентів, автор багатьох публікацій, серед яких книга "Загальнолюдська цивілізація і етико-моральні національні погляди і традиції".

Доктор Сайер добре відомий у Північній Америці, Європі завдяки університетським курсам лекцій з філософських та етичних проблем у сучасному суспільстві. Отже, в доповідях Джеймс Сайер окреслив контури християнського світогляду, з нетрадиційної для нас точки зору розкрив поняття "світогляд" і "віра", "толерантність, релятивізм, справедливе суспільство".

200 учасників конференції (серед них 50 студентів) взяли активну участь в дискусійних групах, в яких велися дебати на етично-моральну, християнську тематику. Особливої уваги заслуговують доповіді доктора історичних наук, завідувачого кафедрою культурології Києво-Могилянської академії Миколи Чмихова "Основні космічні цикли християнства" та Ольги Сухомлинської — доктора педагогічних наук, члена-кореспондента АПН України "Філософія для дітей в етичній спадщині Василя Сухомлинського".

На мою думку, зміст цієї конференції полягає не тільки у визначенні морально-етичних цінностей у демократизації суспільства, а й у етико-духовному аспекті виховного процесу навчальних закладів.

Наталія Федорчак.

Студентка філологічного факультету, кор. "Alma Mater"

Число 1

Вісник Відділу Союзу українок

Атена ПАШКО,
голова Всеукраїнського Союзу українок:

— Знаменно, що наш конгрес відбувається саме тут, в Івано-Франківську. Думаю, що і 1-й конгрес відбувся тут не випадково. Це місто високої духовності, славних культурних традицій, національних змагань. Тут, як і в цьому краї, завжди панувала і панує якась особлива атмосфера. Відчувається подих гір, а це настроює на високі думки і на високий лад.

Сьогодні витає над нами тут геній духа тих славних жінок, які спричинилися до прискорення цієї високої хвилини, які, не жалиючи свого життя, своєї молодості, свого жіночого і материнського щастя — поклали все на вівтар незалежності єдиної, славної і страждальної матері-України.

Вони кличуть нас до великої відповідальності і до нових звершень.

СЛОВО З ТРИБУНИ

СВІТЛИЙ, НЕБУДЕННИЙ ДЕНЬ

"Ми довго йшли принижені, незнані, — з гіркою і з оптимізмом промовляє Ольга Дучимінська в однойменному вірші. — Та нині за нами... темніть ночі, а перед нами світло дня".

Світовий конгрес не тільки для перегляду пройденого шляху — 110-річної праці та для пошанування тих, які його промостили, але щоб сконстатувати той факт, що це заздалегідь територіально матрикулярні розбіжності і конфлікти між наддніпрянською і надністрянською віткою українського народу, перемагає це, що з'єднує нас в Україні і за її межами: свідомість спільноти, почуття нерозривності в добрій і лихій долі, зв'язок крові, необхідність створення української держави як чинника світової рівноваги.

Надіємось, що конгрес вкаже українській жінці її роль у змаганнях нації, вкаже, куди йти, що робити, щоб підпорядкувати всі розбіжності наших думок та інтересів вимогам найвищого національного ідеалу.

Сьогодні ходимо по руїнах, тому чекає нас всіх велика праця на будові могутньої нації, яка входить в міжнародний контекст без посередництва імперій, силою власної думки, власного слова має можливість засвідчувати моральну, інтелектуальну, естетичну потенцію нашого народу. Тож будьмо вдячні Богові за те, що прилучив нас до боротьби за волю України.

(З вітального слова голови відділу Союзу українок Івано-Франківщини П. Любомири ГОВЕНКО).

З хроніки Світового конгресу Союзу українок, що відбувся 1934 року в Станіславові

23-27 червня 1934 р. у Станіславі в приміщенні, де нині "Просвіта", відбулося відкриття Всеукраїнського конгресу Союзу українок з нагоди 50-річчя заснування першої жіночої організації — Товариства українських жінок ("Товариства руських женщин"). У часописі "Жіноча доля" за 1 грудня 1934р. (виходив у Коломиї) Олена Кисілевська у статті "На конгресові теми" повідомляла, що на конгресі "маємо показати не лише своїм, але й чужим, ба й цілому культурному світові, хто ми, чого

десягнули й до чого прямуємо, якими йшли досі дорогами, скільки нас, що зробили...". О.Кисілевська у згаданій статті застерігає, що треба зирвати з нездоровим пересудом, особливо по містах, що до СУ належать пані чи панни тільки з середньою освітою. Союз українок — це лонадпартійна й лонадкласова організація, тому мусить об'єднувати у собі всі верстви нашого жіноцтва".

(Закінчення на стор. 7)

Дарія Мельникович-Рихтицька

Тернисте поле

...Розгорнулись обрії
Суцвіттям світання
Насичується,
Вівтарем єднання
Народ прозріває—
Гущею стихії
Свободу стрічає...

Неосяжне небесне
Склепіння розсунулось—
Горить і дихає воно—
А земля вся
У срібному світлі,
І дивне повітря
І холодново задушливе
І сповнене млости
І рухає океаном пахоців
Воля!..

Надхненно, нерухома
Стояла ще неосяжніше
Жінка України
З мечем в руці:
Її стеля—небо,
Її нижня межа—
Рідна земля,
На яку кидала вона
Тінь тугости
Завзятости
І любови!..

м. Детрой

Сьогоднішні умови життя українського народу створили велику загрозу його психічному здоров'ю. Хто, як не жінка, ще починаючи з часів Київської Русі (а маємо з тих літ блискучі писемні джерела на медичну тему, — і між ними трактат онуки Володимира Мономаха Євпраксії-Зої про медицину) і до кінця ХХ ст. невтомно бореться за здоров'я нації. Ми знаємо і шануємо імена тих жінок, які глибоко розуміли питання розвитку нації і всі свої зусилля спрямовували на те, щоб вона була здоровою, інтелектуально розвинутою. Не можемо не згадати Софію Окуневську-Морачевську, яка була першою галичанкою, що в кінці 19 ст. одержала вищу медичну освіту. Вона, так само як і інші жінки-лікарі Галичини (такі як пп.Олена Гробельна-Полотнюк, Софія Девоссер, Ірина Климкевич, Наталя Пристай-Полотнюк та інші) активно й жертвовно працювали для свого народу і внесли немало знань у розвиток української медичної науки.

Що ми маємо сьогодні? Що необхідно зробити в наш час, щоб побороти ті недуги, які наступають на нас? Передусім треба організувати активний захист психіки від стресових ситуацій, які так

ЖІНКИ

чату
на н
бути
люд
жал
спр
буд
пачу
всі
одн
енер
пор
звер
нас
нар
пон
нар
нап
спр

Саме в Станіславові 60 років тому у "Соколі", нинішньому Народному домі "Просвіта", відбувся перший Всеукраїнський конгрес Союзу українок. І знаменно, що в цьому приміщенні відкрився і нинішній конгрес. Іванофранківці щиро вітали делегатів філії СУ з усіх областей України і Республіки Крим, гостей із східної і західної діаспори, які приїхали з Росії, Литви, Австралії,

Дяківська з Великобританії та інші. Теплі, щирі вітання Конгресові надійшли від адміністрації Президента, Кабінету Міністрів України. "Нині незалежність України, — йдеться у поздоровленні міністра культури України Івана Дзюби, — що її здобуто не в останню чергу завдяки боротьбі, героїзмові, жертвості свідомого українського жіноцтва, у великій небезпеці. Надія на вас, наші

плідної праці, успіхів, а його учасницям, всьому жіноцтву нашої України — добра, здоров'я, любові і злагоди щиросердно звернулись відомі політичні і громадські діячі, науковці, представники міжнародних організацій. Ось що пишуть членки Головної управи Союзу українок Америки: "Нам пощастило стати свідками бурхливого відродження України — такого, про яке ніхто і не мріяв. Впродовж вже кількох

символом України є мудра, вільна, щира, щаслива жінка... Бажаю залишитися і далі тією силою, яка рятує Божою волею всіх нас", — такими щирими словами привітав достойний Конгрес В'ячеслав Чорновіл.

Десятки, сотні телеграм, вітальних листів, телефонних поздоровлень надійшли у ці дні на адресу голови Союзу українок п.Атени Пашко та голови відділу СУ

Фоторепортаж

«Допоки ми є на світі,

США, Великобританії, Канади, Польщі, Румунії та інших країн — всього близько 150 делегатів і 50 запрошених, хоч, звичайно, конгрес охопив усіх союзниць нашого краю, з якими відбулися зустрічі на Покутті, Опіллі, Гуцульщині, Бойківщині.

Напередодні відбулася прес-конференція для працівників засобів масової інформації, яку провела голова відділу Союзу українок Івано-Франківщини п.Любомира Говенко. Вона ознайомила журналістів з програмою роботи конгресу.

Першого дня відбулося благословення, привітання, покликання почесної президії, обрання ділової президії. З вітальним словом до присутніх звернулася голова Всеукраїнського Союзу українок п.Атена Пашко. Хвилиною мовчання було вшановано тих жінок, які 110 років тому започаткували жіночий рух в Україні. Учасників Конгресу вітали

Івано-Франківщини п.Любомира Говенко.

Програму доповідь виголосила голова Всеукраїнського Союзу українок Алена Пашко.

Делегати і гості конгресу взяли участь у відкритті меморіальної дошки Наталії Кобринській на будинку, де вона провела перше зібрання Товариства українських жінок у 1884 році, з якого започаткувався жіночий рух на Україні. Другу половину дня учасниці конгресу провели в Галичі, де оглянули Княжий двір і Боярські палати у Крилосі, подивилися Купальське свято над Дністром, поспілкувалися з галицькими союзницями.

У Центрі естетичного виховання на пленарному засіданні були заслухані доповіді "Жіночий рух. Що далі?" (голова СФУЖО Оксана Соколик, Канада), "З хроніки Світового конгресу Союзу українок,

допоки є в нас Україна і воля»

голова відділу Союзу українок Івано-Франківщини п. Любомира Говенко, заступник голови обласної Ради народних депутатів п.Василь Досюк, голова міської Ради народних депутатів п.Богдан Борович, голова оргкомітету Конгресу п.Іван Шовковий, ректор Прикарпатського університету академік п.Віталій Кононенко, союзнянки п.Галина Павліз з Запоріжжя, п.Алла Марчук з Мурманська, п.Ірина Руснак з Рочестера (Нью-Йорк,США), п.Оксана Ганич з Закарпаття, п.Тетяна Боднарова з Чехії, п.Леся

співвітчизниці, матері, дружини, сестри, кохані — зробіть все можливе, щоб Україна знову не поринула в темряву імперського рабства, в глухе колоніальне провалля, звідки вже може й не вибратись. Хай відлунює стократ у кожному серці девіз нашої віри у незнищенність українського народу — "Ще не вмерла козацька мати". Вона ще народить і виховає тих, що знову і знову постануть в обороні прав і свобод, в обороні незалежності і соборності України".

З побажаннями Конгресові

років ми бачимо, як Україна перейшла від заляканого животіння до гордо піднесення голови. Рівночасно з національним відродженням прийшло відродження української жінки — відродження українського жіночого руху".

Теплі побажання надіслали і союзнянки 1-го відділу Союзу українок Америки в Нью-Йорку.

"Ніхто не може заперечувати, що держава є сильною та міцною саме через жінок, через той величезний потенціал, який несе в собі жінкамати. Не забуваймо і про те,що

який відбувся 23—27 червня 1934 року в м.Станіславові" (Любомира Говенко, м.Івано-Франківськ), "Союз українок в оцінці польської влади до 1939 року (за архівними документами)" (Марія Гром'як, м.Тернопіль), "Українка в державотворенні" (Раїса Іванченко, Київ), "Діяльна участь Наталії Кобринської в організації жіночого руху в Україні" (Катерина Кріль, м.Дрогобич), "Діяльність організації українських жінок у Великобританії" (Любов Фостун, Великобританія) та

(Закінчення на 7 стор.)

(Закінчення.

Поч. на стор. 6)

інші. З нагоди відкриття Світового конгресу у Франковій світлиці обласного музично-драматичного театру відбувся концерт-привітання, в якому взяли участь кращі мистецькі колективи області, а також юні таланти — лауреати республіканських і міжнародних музичних конкурсів.

За програмою форуму союзнянки-делегатки були запрошені на гуцульщину, де їх на межі Косова біля каплички зустрічали з гуцульськими калачами косівські посестри. Гості здійснили мандри по знаменитому місцевому ярмарку, відвідали крамницю "Жіночий труд" Косівської філії СУ, оглянули фондів зали музею Косівського вищого училища прикладного мистецтва ім. Василя Касіяна, виголосили наукові доповіді, побували на концерті. А підвечір у мальовничих Шешорах на турбазі "Сріблясті водоспади" вони мали можливість покуштувати гуцульську кулешу.

Учасники конгресу не раз зворушувалися до сліз, адже на межі кожного міста — чи то Косова, Галича, Коломиї, Калуша чи Болехова — їх терпляче під палячим сонцем годинами

виглядали одягнуті в національні строї союзнянки з букетами папороті і ромашок, маленькими пучками запашних гірських квітів, перев'язаних жовто-блакитною стрічкою, або ж скромними подарунками — вишитими серветками, ладанками, книжками, журналами для дітей чи домашнім печивом. Як найдорожчих гостей їх вітали представники місцевої влади, для них звучали музика та пісні.

Теплою була зустріч в древньому місті Тисмениці, де учасники конгресу мали змогу ознайомитися з продукцією відомого в світі хутового об'єднання, поспілкуватися з місцевими союзнянками.

Програма була дуже спресована, чітко спланована, бо хотілося показати гостям все, чим багате Прикарпаття, його традиції, звичаї, пісні. Купальське свято у Галичі, концерт-привітання в обласному муздрамтеатрі, зворушливе знайомство з мистецтвом союзнянок Косівщини, незабутня зустріч з вокальним ансамблем "Чиста криниця" у Шешорах, панахида на могилі Наталії Кобринської та родини Озаркевичів у Болехові, відвідання пам'ятних місць, пов'язаних з життям засновниці жіночого руху, велелюдні мітинги, що виникали біля пам'ятників Тарасові Шевченку,

Михайлові Грушевському, Степанові Бандері, героям національно-визвольних змагань, імпровізовані виступи поетес, відвідини музеїв, творчих майстерень, мистецьких салонів, виставок у Коломиї, Болехові, наукові доповіді, знайомства з діяльністю осередків союзнянок на Прикарпатті — все уже стало історією. Можна сказати, що на форумі витав дух єднання, приязні, гордості за свій народ і одночасно переживання за його долю.

Світовий конгрес Союзу українок став історією. Свою роботу союзнянки завершили прийняттям ухвали, в якій вирішили через кожних п'ять років проводити такого масштабу зібрання, на яких обговорювати найактуальніші питання діяльності жіночого руху. Буде в майбутньому вивчатися і питання про створення єдиного Світового Союзу українок, що теж зафіксовано в ухвалі.

Учасники конгресу прийняли Звернення до світової громадськості по відверненню тоталітаризму, до українського жіноцтва в Україні та за її межами, а також до Президента, від якого вимагають дотримання Закону про мову. Ось один із рядків Звернення учасників СКСУ: "Дорогі українки! Закликаємо Вас об'єднати свої зусилля в праці на відродження нації. Нехай не буде в нас України

Західної і Східної, Південної і Центральної. Нехай в єдиному пориві до розквіту держави об'єднуються думки, роботячі руки і гарячі серця всіх українців. Нехай буде одна квітуча вільна і єдинодумна Україна!"

Заключне слово на конгресі виголосила голова ВСУ п.Атена Пашко, яка подякувала оргкомітету і наголосила, що зібрання відзначалося добрим науковим рівнем, радісним спілкуванням і національним піднесенням. Голова відділу СУ Івано-Франківщини п.Любомира Говенко в свою чергу подякувала всім прикарпатським союзнянкам, які цьому сприяли. "Допоки ми є на світі, допоки є у нас Україна і воля", — цими словами конгрес завершив свою роботу.

*Репортаж підготували
Христина НАЗАРЧУК.*

*(Школа-ліцей
Прикарпатського
університету).*

Євген ГОРАЦІЯ.

(Спілка

журналістів України).

Фото Світлани Луцької

та Івана Фуштея

(Фотостудія "Світлячок"

Прикарпатського

університету)

З хроніки Світового конгресу Союзу українок, що відбувся 1934 року в Станіславові

(Закінчення.

Поч. на стор. 4)

Конгрес продовжувався п'ять днів під закликом: перший — "Наше минуле й наші амагання"; другий — "Теорія народну культуру"; третій — "Будуймо народне господарство"; четвертий — "Дбаймо про народне здоров'я"; п'ятий день — "Ставаймо в організовані ряди".

У згадуваному часописі "Жіноча доля" за 1 квітня 1934 р. поміщене звернення до української жінки, яка в незвичайно важких умовах крок за кроком розбудовує національне життя і що наради конгресу вхоплять усі ділянки громадської праці та з'ясують відношення українського жіноцтва до всіх важливих питань національного життя.

На конгрес прибуло 545 делегаток з Галичини, 43 делегатки з-поза Галичини, представники установ, преси. Заслухано 21 доповідь. Конгрес засвідчив, що українське жіноцтво дозріло до того, щоб взяти належну, мінну участь у народному житті, усіх його галузях — у політичній, культурно-освітній, господарській, економічно-фінансово-торговельній. Тодішня преса дала високу оцінку роботи конгресу.

U Jwano-Frankiwsk fand der Weltkongress des Bundes der Ukrainerinnen statt. Er dauerte eine Woche lang. Das war ein unvergessliches Ereignis für

Bewohner. Am Kongress beteiligten sich die Gäste aus der ganzen Welt. Viele von Ihnen äusserten die Meinung, dass die sich im Land vollziehenden Umgestaltungen heute spürbar sind. Die Kulturpolitik dient bei uns dem einfachen Volk, dem Ziel allen Bürgern, sie sichert das geistige Leben der Menschen. Durch die Wiedergeburt können alle dem endlosen Sündenkreislauf, der alle Menschen erfasst, entfliehen. Unsere Frauen haben den Gästen gezeigt, dass sie absolute Wirtinnen der Lage im Heimatland sind. Für sie ist die Sache klar, für die

alles zeigen. Oft waren Kulturspiele veranstaltet. In den Trudel des Festes wurden viele Frauen einbezogen. In Halytsch fand das Kupalafest statt, in Jwano-Frankiwsk wurde ein feierliches Konzert veranstaltet. In der Stadt Kossiv haben die Gäste die Möglichkeit gehabt, sich mit dem Vokalen semble "Tschysta Krynytzja" bekannt zu machen. In Bolechiv fand ein Trauergottesdienst am Grab von Natalija Kobrynska statt. Es wurde betont, dass in kulturellen Leben des Vorkarpatenlandes diese

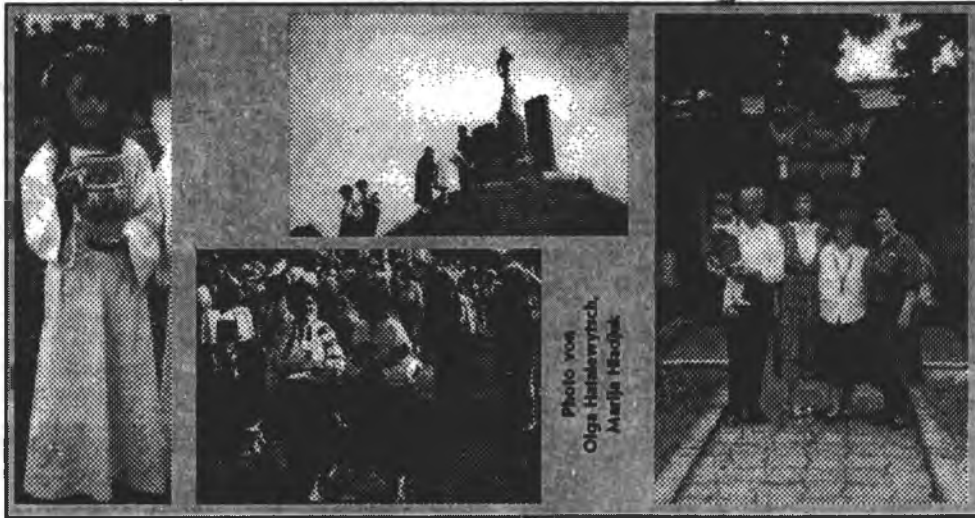
verlief in einer freundschaftlichen Atmosphäre. Es wurde gespürt, dass jedes Mitglied eine grosse Verantwortung auf sich übernommen hat. Den Frauen des Vorkarpatenlandes gelang es den lieben Gästen die echte, ungeschmückte Wirklichkeit zu zeigen. Die Mitglieder des Kongresses haben sich darüber vergewissert, dass Halytschyna wirklich Pjemont der ukrainischen Kultur ist. Sie haben erfahren, dass das Kulturgeschehen hier sehr mannigfaltig ist, und das nationale Erbe hoch gepflegt wird. Einen guten Ruf genießt die huzulische Kunst und Literatur unseres Heimatlandes.

Die Teilnehmerinnen waren auch wegen der ukrainischen Sprache beunruhigt, weil sich in den Ostgebieten der Ukraine der Prozess der Wiedergeburt sehr langsam vollzieht. Es mangelt hier an ukrainischen Schulen, an hochqualifizierte Lehrer, die den Kindern Ukrainisch beibringen können.

Schulter an Schulter spüren wir heute das wachsende Bedürfnis nach einer Einheitssprache. Mann kann nicht die Welt kennen, weder über Probleme und Ideale sprechen, wenn man nicht die Muttersprache beherrscht. Darum müssen wir daran denken, damit sie sorgfältig gepflegt wurde. Wir alle müssen zu der Verantwortung zurückkehren, um unseren Kindern moralische Werte zu vermitteln. Wachstum kommt durch Überzeugung. Wir sind verpflichtet unsere junge Generation im Geiste der Liebe zur Heimat zu erziehen. Wir können es uns nicht leisten uns Grenzen zu setzen und zu sagen: "Bis hierher und nicht weiter". Wenn wir alle einen festen Glauben haben werden, dann wächst eine Beziehung zur Heimat, zum Christus. Dann werden wir alle eine Zuversicht in das Morgen haben. Dann können wir mit aller Gewissheit behaupten, dass unsere Ukraine blühen wird.

*Der Student des 4. Studienjahres der Fakultät für romanisch-germanische Philologie
Wolodymyr TURTSCHYN.*

Der erste Weltkongress

der Ukrainerinnen

alle. Die Feier wurde am Vorabend des Festes von Jwan Kupala eröffnet. Ihre Flamme umfasste Opilla, Huzulien, Boikiwtschyna, Pokuttja. Das Programm war sehr interessant und inhaltsreich. Die sagenhafte Landschaft des Vorkarpatenlandes beeindruckte alle Teilnehmer des Festes über die Massen. Jri Bann schlug, die Gastfreundlichkeit, Volkstümlichkeit, Bescheidenheit und Selbstbeherrschung unserer

Kinder mitzudenken. Das ist es wohl, was der liebe Gott von Ihnen erwartet. Ihr höchstes Ziel ist es ein neues Leben errichten zu können, wo der Korruption und Lüge kaum einen Platz bleibt. Das Fest verlief in vielen Städten, Kossiv, Jwano-Frankiwsk, Halytsch, Bolechiv. Und überall wurden die teuren Gäste gut empfangen und herzlich willkommen geheissen. Die Gastgeber wollten

prominente Frau eine wichtige Rolle gespielt hatte. Gerade sie war die Begründerin der Frauenbewegung in der Ukraine. Es wurden auch spontane Meetings durchgeführt, die den Nationalhelden gewidmet waren. Die Gäste haben auch viele Museen und Ausstellungen besucht. Auf dem Forum herrschte der Geist der Einigung und der Freundschaft. Das ganze Fest

©«Alma Mater»

3-4 (150-151), серпень-вересень '94

Засновник —

Прикарпатський університет ім. Василя Стефаника (ректор — академік АПН України, доктор філологічних наук, професор **Віталій Кононенко**).

Головний редактор

Євген Гордиця

Наша адреса:

Заходьте — м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, каб. 102, 102а (вхід з вул. Пушкіна).

Письміть — м. Івано-Франківськ, головпоштамт, а/с 27.

Дзвоніть — 96-482, 96-489.

Над номером працювали:

науковий редактор — професор Володимир Пожеж, літературний редактор — кандидат філологічних наук Зорана Касаринська, редактор відділу інформації і реклами — Надія Стриданюк, графічне забезпечення — Андрій Трошук.

Редакція зберігає за собою право редагувати і скорочувати текст.

Автори публікацій відповідають за добір, точність і об'єктивність наведених фактів.

Висловлені авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції.

Набір і верстка рекламного агентства «Акорд».

м. Івано-Франківськ, вул. Коновальця, 2.

тел. 2-49-45, 3-72-75,

факс. (03422) 2-49-45,

e-mail: @akord.iwano-frankivsk.ua.

Газету віддруковано

офсетним способом друку

в Надвірнянській районній друкарні.

Виходить двічі на місяць форматом Ф4-4.

Газета зареєстрована

облуправлінням по пресі: ІФ № 216.

Наклад 1150 прим.

Підписано до друку 18.08 1994 р.